

Paul Cézanne – otec moderního malířství, 1839 – 1906.

Za svého života nebyl Paul Cézanne považován za velkého umělce. Naopak, většinou se potýkal s urážkami a výsměchem, protože se odlišoval od konvenčního akademismu. Hlavní důraz kladl na celkovou strukturu obrazu. Krajinu zjednodušoval do geometrických tvarů a vybavoval ji nečekanými odstíny. Nezobrazoval věrně přírodu, ale probouzel její tóny skrze hru světla a stínů. Od expresivní ranné tvorby temného koloritu přešel k impresionismu, ale postupně se od něho odpoutal a vytvořil vlastní styl v němž vytvářel obrazový prostor čistými barvami, jejich modulací a barevnými kontrasty. Kromě krajin věnoval se tvorbě zátiší a obrazů prostých venkovanů (hráči karet, kuřáci). Spojil barvu a kresbu a nově vyjádřil objem i obrazový prostor. Ovlivnil moderní malířství 20. století.

Cézanne se narodil v zámožné rodině na jihu Francie v Aix-de-Provence. Na nátlak otce začal studovat práva, jenže od ranného mládí jej neodolatelně přitahovalo malířství. Soukromně se učil malovat, ale u zkoušek na Akademii výtvarných umění propadl. Avšak to jej vůbec neodradilo. Vytvrle pokračoval v malování a zanechal studium práv.

Hora *Sainte Victoire* u Aix-de-Provence byla častým objektem jeho malby v terénu. Když se pak proti vůli rodičů oženil s dívkou, která byla svým původem „pod úrovní“ jeho rodiny, přetekla míra otcovy trpělivosti. Jak bývalo v době krutých výchovných metod obvyklé, otec jej zavrhl a svérázný syn se bez hmotné podpory prodíral životem sám, aniž by ustoupil od svých uměleckých názorů.

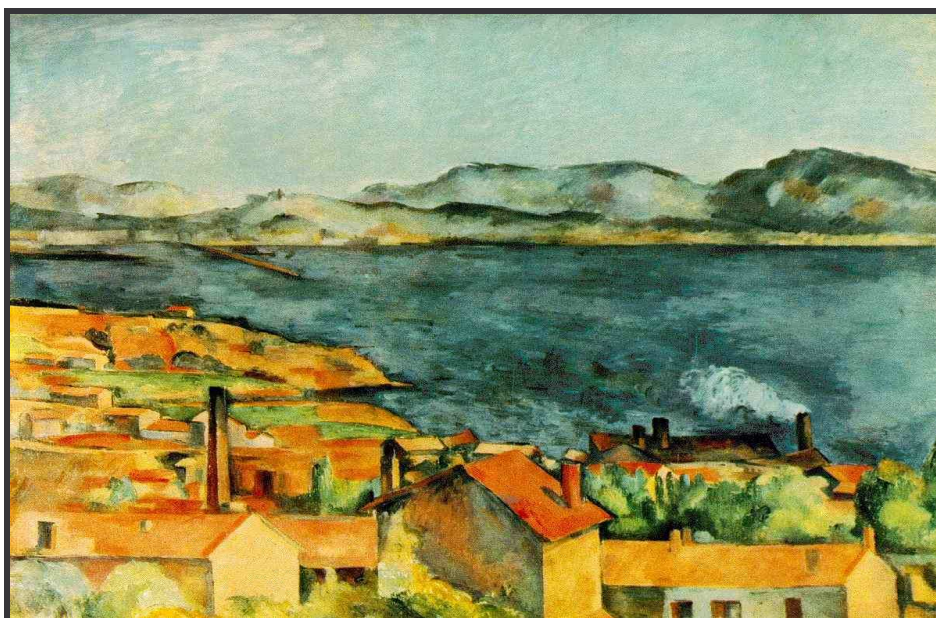
Jeho tvorbu pochopili Pissaro a Renoir. Oba malíři jej přátelsky přijali ve skupině impresionistů. Pracoval v plenéru s Pissarem (v 70. letech 19. století) a o deset let později s Renoirem. Claude Monet si jej vážil a považoval jej za jednoho z největších umělců své doby. Proti tomu Degas jako jediný ze skupiny byl ovlivněn osobní antipatií a nenáviděl jej.

Od chlapeckých let bylo Cézannovi oporou přátelství s Émilem Zolou a vydrželo více než 30 let až do jejich hádky a definitivního rozchodu (1886).

Jako pětadvacetiletý předložil své obrazy „salónu“, ale komise jej odmítla. Každoroční „salóny“ byly oficiálními výstavami nových obrazů, které přijímala zvláštní komise podle konservativních kritérií a konvenčního vkusu převládajícího akademismu. Zamítnutí díla „salómem“ znamenalo nejen pohanu, ale hlavně ztrátu naděje na prodej. Podobné odmítání stíhalo ostatní členy skupiny impresionistů.

Nastala přirozená reakce: impresionisté se semkli a uspořádali v roce 1874 svou první výstavu, která vešla do dějin. Po ní následovaly další výstavy. Cézanne se jich zúčastňoval a postupně se stal známým.

Když se později usadil v Provinci, maloval přímořské krajiny harmonického jasu a klasičnosti. Vytvořil obrazový prostor modulací barev, jako je například „Zátoka Estaque“.

Jeho prvním skutečným úspěchem byla v roce 1895 samostatná výstava v režii známého pařížského obchodníka s obrazy Vollarda, který tužil vycházející malířskou hvězdu. Po životě plném strádání to bylo zadostiučinění, ale z úspěchu se mohl těšit již jen 11 let. Zemřel v roce 1906 ve svém rodném kraji, jemuž byl celý život věrný.

Pro svá zátiší volil obyčejné předměty, například ovoce a v jejich přirozených tvarech objevoval základní geometrickou stavbu. Tvořil podobizny a obrazy prostých venkovanů v jejich vlastním prostředí. Pracoval barevnými kontrasty, spojil barvu a kresbu. Nově vyjádřil objem i obrazový prostor.

Jeho prvním skutečným úspěchem byla v roce 1895 samostatná výstava v režii známého pařížského obchodníka s obrazy Vollarda, který tužil vycházející malířskou hvězdu. Po životě plném strádání to bylo zadostiučinění, ale z úspěchu se mohl těšit již jen 11 let. Zemřel v roce 1906 ve svém rodném kraji, jemuž byl celý život věrný.

Ing. Jírů, Ing. Valenta

